

Zbigniew Przybyła

**TERYTORYALNE WIĘZI SIECIOWE
– STUDIUM PRZYPADKU
ZWIĄZKU SZEŚCIU MIAST ŁUŻYCKICH**

1. Wstęp

Więzi sieciowe są istotną odmianą kontaktów partnerskich będących składnikiem współczesnych relacji zewnętrznych samorządu terytorialnego. Ich uczestnikami są głównie miasta (gminy), choć współpraca taka ma miejsce także na szczeblu regionalnym. Partnerstwo może mieć charakter zarówno formalny, jak i nieformalny. Warto też przypomnieć, że definicja partnerstwa w prawie krajowym oraz ustawodawstwie międzynarodowym nie jest wyraźnie sprecyzowana i interpretowana. Według autora takie terminy, jak kontakty partnerskie, współpraca partnerska, kontakty (współpraca) bliźniacze, twinningowe mogą być stosowane zamiennie.

W obrębie współpracy partnerskiej zdecydowanie dominują relacje, obejmujące kontakty dwustronne. Jednak coraz częściej współpraca partnerska dotyczy wielu uczestników współdziałania funkcjonujących w obrębie **sieci**. Należy podkreślić, że więzi sieciowe mają często charakter historyczny. Najbardziej znanym przykładem w tym względzie jest średniowieczna Hanza, której nowożytnym kontynuatorem jest Nowa Hanza założona w 1980 r. i stanowiąca obecnie największy dobrowolny związek miast o charakterze sieci [<http://hanza...>]. Podobny przypadek stanowi interesujący nas Związek Sześciu Miast Łużyckich (Górnołużycki Związek Sześciu Miast – GZSM).

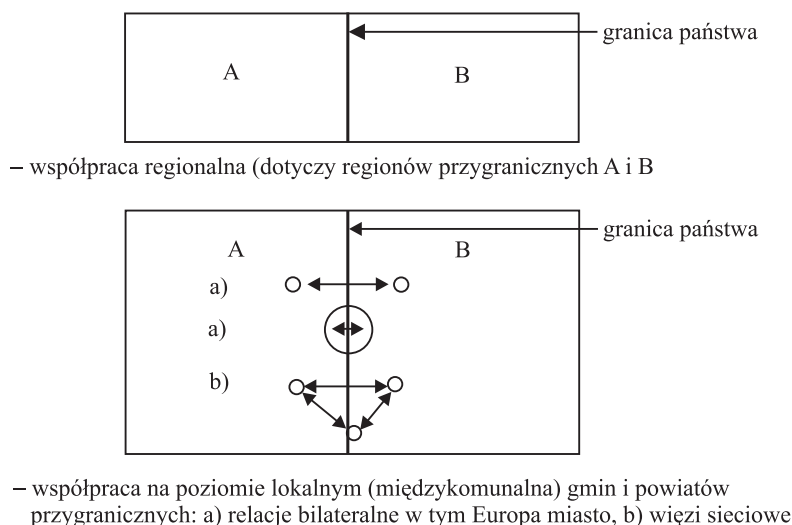
Celem artykułu jest prezentacja więzi partnerskich GZSM w ujęciu historycznym i współczesnym i próba oceny tych ostatnich.

Współpraca sieciowa jest współczesnym wyrazem współpracy międzyterytorialnej [Pietrzyk 2000, s. 291]. Jako konieczny kierunek działania współpracy wewnątrzregionalnej kojarzy się z kategorią sieci współpracy różnych instytucji rynkowych, administracyjnych i społecznych w celu generowania wzrostu gospodarczego, której animatorem mogą być władze publiczne. Podkreśla się tu, że duże znaczenie w tym zakresie ma kultura organizacyjna i praktyczne warunki panujące w regionie [Grosse 2004, s. 19-20]. Za przejaw procesu globalizacji uznaje się ka-

tegorię *struktury sieci*, która dynamizuje przepływ kapitałów, towarów i informacji między centrami a innymi obszarami włączanymi do gospodarki globalnej oraz *społeczeństwa sieciowego*, którego stymulatorem jest dominująca rola elit, głównie gospodarczych i politycznych, nadających ton najważniejszym procesom globalnym [Szewczyk 2007, s. 267].

Wydaje się, że zdecydowanie najbliższym i realistycznym ujęciem występujących w praktyce partnerskich powiązań sieciowych jednostek samorządu terytorialnego jest podejście zaprezentowane przez I. Pietrzyk.

O aktualnym znaczeniu procesu integracji miast Unii Europejskiej świadczy m.in. przyjęcie w 2007 r. dwóch dokumentów: Agendy Terytorialnej UE i Karty Lipskiej na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Miast Europejskich. Zwłaszcza w Agendzie Terytorialnej stwierdzono, że uwidacznia ona korzyści z realizacji zintegrowanej polityki rozwoju terytorialnego. Wiąże się to z koniecznością pogłębienia współpracy i tworzenia sieci, których działanie będzie dotyczyć aspektów terytorialnych w przyszłości, m.in. w kwestiach, takich jak zrównoważony wzrost gospodarczy i polityki rynku pracy, tworzenie sieci między regionami miejskimi i współczesne podejście do rozwoju miast i rozwoju przestrzennego, uwzględniające udział wielu podmiotów regionalnych i lokalnych [Dokument JP/07/05... 2007].

Rys. 1. Przestrzenne relacje współpracy transgranicznej

Źródło: opracowanie własne.

Kontakty partnerskie szczególnie często zachodzą pomiędzy jednostkami przestrzenno-administracyjnymi zlokalizowanymi na obszarach przygranicznych. Przykłady takich relacji ilustruje rys. 1.

2. Górnołużycki Związek Sześciu Miast (GZSM) – studium przypadku

Historia

Jak już wspomniano, powstanie GZSM – podobnie jak Nowej Hanzy – stanowi wyraz kontynuacji więzi historycznych. Pierwsza organizacja o charakterze sieci powstała w 1339 r. i nazwana została Związkiem Ośmiu Miast obejmującym: Bautzen, Kamenz, Laubau, Goerlitz – jeszcze bez Zittau i ze śląskimi miastami: Breslau, Ohlau, Strehlen i Neumark [Aurig 1997, s. 68]. Miasta te zawarły porozumienie w sprawie ścigania przestępców. Zostało ono zawarte na 12 lat i odnowione w 1369 r. Z czasem jego w skład weszło jeszcze więcej miast, a także dołączyli do niego starostowie wrocławski, głogowski i kłodzki oraz wójt Dolnych Łużyc. Powstanie tej konfederacji dowodzi ponaddzielnicowych związków gospodarczych, zarówno Łużyc, jak i Śląska, wymagających stosowania gwarancji bezpieczeństwa [*Miało miejsce...*, s. 11]. 21 sierpnia 1346 r., w Loebau doszło do założenia Górnołużyckiego Związku Sześciu Miast, w skład którego weszły obok czterech wyżej wspomnianych miast jeszcze Zittau i Lubań. Związek ten był w średniowieczu jednym z najbardziej istotnych związków miast wśród miast leżących wzdłuż Królewskiej Drogi Łużyckiej (*Via Regia Lustica*). Od nazwy związku cały kraj nazwano także Sechslande, Land un Sechsstadte lub Sechsstadteland. Bautzen, Kamenz i Loebau leżały na ziemi budziszynskiej, natomiast Goerlitz, Zittau i Lubań na terenie księstwa zgorzeleckiego [*Miało miejsce...*, s. 11].

Bezpośrednią przyczyną powstania GZSM był brak bezpieczeństwa na Łużycach. Docierały tam zbrojne zagoni z Polski z Marchii Brandenburskiej. Mieszkańcy narażeni byli także na działania rycerzy – rabusiów i rozbójników. Stworzyli zatem związek ochronny, dzięki któremu wspólnie miały być zabezpieczone drogi handlowe, a władza polityczna szlachty wzmocniona i rozbudowana. Głównym celem była więc ochrona interesów kupieckich poprzez wzmocnienie siły ekonomicznej i politycznej miast związku.

Dziewięć dni po powstaniu związku w bitwie pod Cresy zginął dobroczyńca miast łużyckich, niewidomy król Czech – Jan z dynastii Luksemburgów. Na jego następcę wybrano jego syna – Karola IV. Potwierdził on dotychczasowe prawa miast Górnych Łużyc. W 1350 r. w Budziszynie miasta odnowiły porozumienie skierowane przeciw rabusiom na dalsze trzy lata. Należy podkreślić, że formalna działalność związku rozpoczęła się w 1355 r., kiedy to Karol IV zatwierdził jego powstanie [*Miało miejsce...* s. 11]. Wtedy związek był najważniejszą organizacją pokojową na całym Śląsku. Chociaż Karol IV w Złotej Bulli z 1356 r. zasadniczo o związku zapomniał, to służył mu w jego interesach wewnętrznych i pomagał w polityce pokoju [Czok 1997, s. 10]. Sojusz pozwolił na powstanie na Górnych Łużycach zdolnych do egzystencji ośrodków miejskich. Czas ich największego rozkwitu przypada na pierwsze 200 lat istnienia federacji. Umowa o wzajemnej pomocy prawnej i zbrojnej umocniła pozycję mieszczaństwa – związek stał się największą siłą polityczną

w Górnych Łużycach, przewyższającą swą pozycją nawet szlachtę. Rada miejska Budziszyna prowadziła całą korespondencję handlową w imieniu wszystkich miast, a doroczne konwenty delegatów dobytekły się najczęściej w Loebau.

W 1547 r. król Czech i Węgier – Ferdynand I, nałożył na miasta związku olbrzymią karę za rzekomą zdradę podczas religijnej wojny szmalkaldzkiej w bitwie pod Mühlberg, która odbyła się 24 kwietnia 1547 r. Pomimo żądań króla na dzień przed bitwą miasta rozpuściły swe wojska, upłynął bowiem dwumiesięczny termin, na jaki związek udzielił mu swych sił [www.wikipedia... 2006]. Wskutek tego miasta utraciły swoją przewagę albo zmniejszono ich rozległe majątki ziemskiej, musiały zapłacić wysokie, nieuzasadnione sumy, utraciły przywileje i w dużej części swoje polityczne i jurysdykcyjne uniezależnienie [Czok 1997, s. 15]. Sojusz miast pozbawiono broni, ukarano kontrybucją w wysokości (astronomicznej, jak na ówczesne czasy) 100 tys. Guldenów, a ponadto podatkiem od piwa, przepadkiem dóbr ziemskich na rzecz korony oraz utratą przywilejów. Pomimo podźwignięcia się gospodarczego miast federacji już w ciągu następnej dekady potęga polityczna związku nie została nigdy odbudowana. W 1815 r., po przejściu Lubania i Goerlitz przez władze pruskie, związek ostatecznie rozwiązano. Spotkania odbywały się jednak nadal, ale z wyjątkowych przyczyn i potajemnie [*Miało miejsce...*, s. 8]. W ciągu wielu stuleci pozostawili znaki czasu nie książęta i królowie, lecz świadomi siebie obywatele w formie „komunalnego samorządu”. Związek przetrwał do 1868 r., po tym czasie jego znaczenie i ślady zostały całkowicie wymazane.

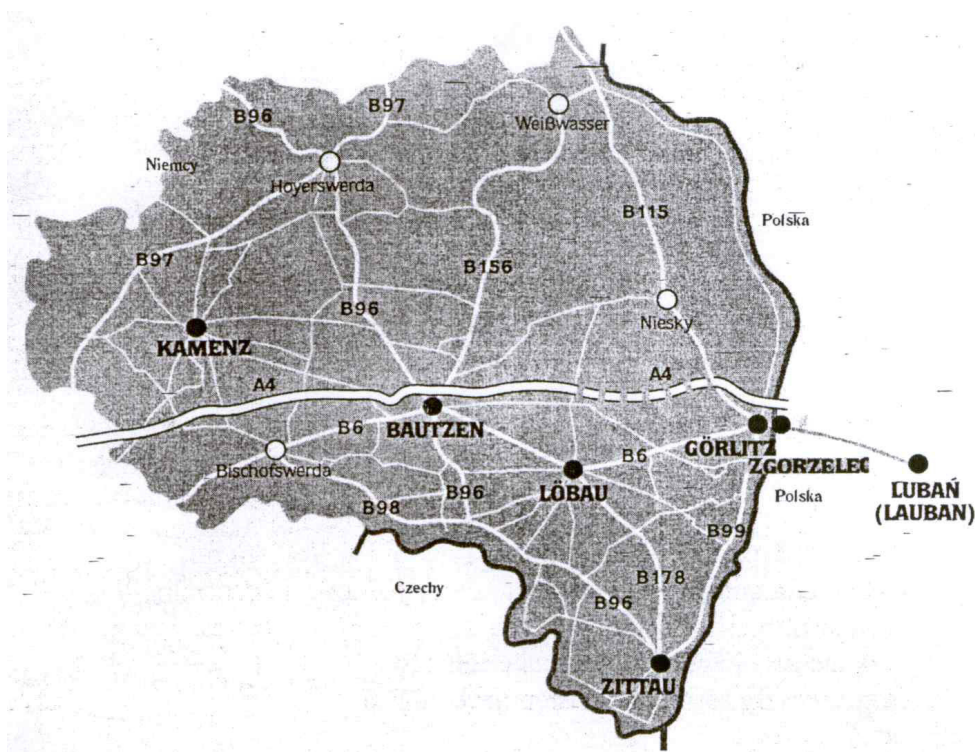
Współczesność

Historia nowożytna GZSM rozpoczęła się 21 kwietnia 1991 r., gdy podczas 770-lecia miasta Loebau nastąpiła reaktywacja tego związku. Po 176 latach podpisano umowę pomiędzy miastami: Bautzen, Loebau, Goerlitz, Kamenz, Zittau i ich polskimi partnerami, tj. Lubaniem i Zgorzelcem.

Strukturę przestrzenną GZSM przedstawia rys. 2.

Warto zauważyć, że współpraca „w sieci” wymienionych miast nie jest jedyną formą ich wzajemnych kontaktów. Należy podkreślić ich przynależność do struktury transgranicznej Euroregionu Nysa oraz kontakty bilateralne. W tym zakresie do najbardziej spektakularnej kooperacji miast należy realizowana od 1992 r. idea Europa – miasta reprezentowana przez Zgorzelec i Goerlitz [Przybyła 2006, s. 56-61]. Być może i z tego powodu miastem stymulującym kontakty partnerskie w ramach GZSM po polskiej stronie jest Lubań.

W wymiarze współczesnym ideą związku jest popularyzowanie ducha wspólnej historii [http://luban...]. W umowie o współpracy stwierdza się, że „Nowy Związek miast powinien wyrażać wolę przenoszenia wszystkiego najlepszego, co jest w jego mocy i co uczynić może dla pomyślności wszystkich mieszkańców tego regionu i wspólnoty europejskiej” [Umowa o współpracy...]. Praktycznie współpraca między partnerami opiera się na wspólnych działaniach kulturalnych, sportowych, w dziedzinie turystyki i oświaty. Istotne znaczenie mają wspólne przedsięwzięcia promocyjne.

Rys. 2. Miasta należące do Górnośląskiego Związku Sześciu Miast

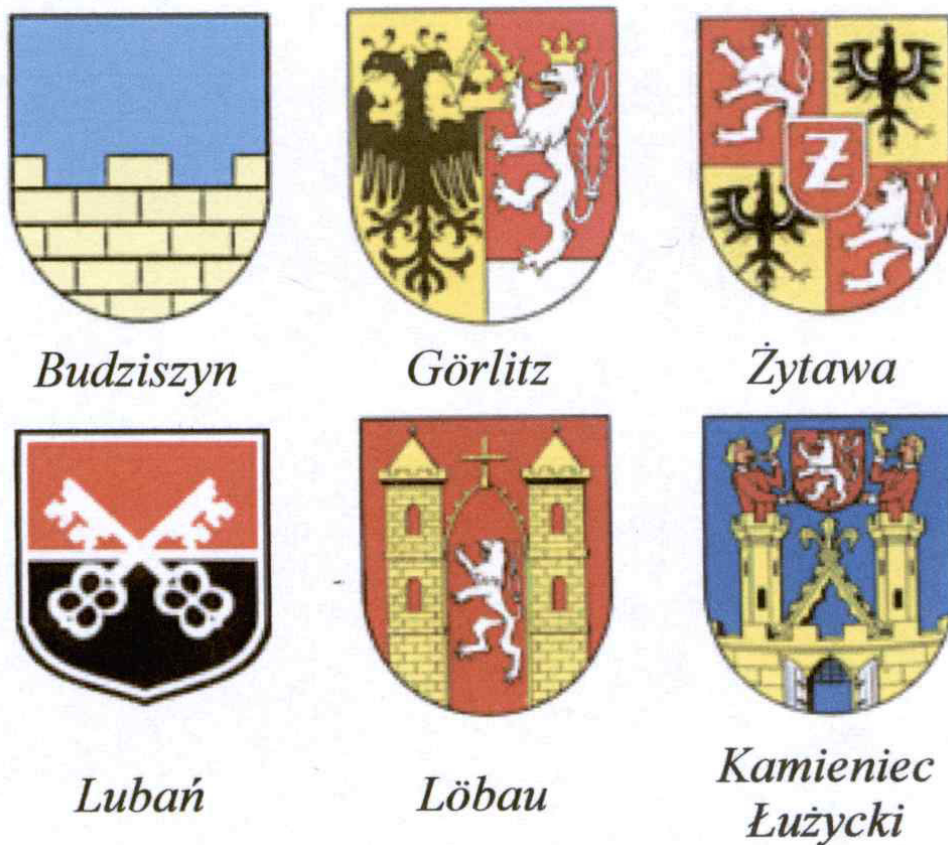
Źródło: [Adamczuk 2005, s. 34].

A oto przegląd wybranych przejawów partnerstwa GZSM zaprezentowanych w ujęciu chronologicznym.

Spektakularnym wydarzeniem było posiedzenie Konwentu Związku Sześciu Miast, które odbyło się w Kamenz 9 listopada 1995 r. Przed rozpoczęciem obrad miała miejsce niecodzienna ceremonia. We wnętrzu tamtejszego ratusza uroczystość w obecności zaproszonych gości oddano do użytku fontannę, która nazwano Fontanną Sześciu Miast. Na jej uruchomienie przybyli wszyscy przedstawiciele miast należących do związku. Po zakończeniu uroczystości na wspólnym forum dokonano wymiany doświadczeń, a głównym tematem spotkania były zagadnienia porządku publicznego oraz gospodarki wodą pitną i sposobami jej pozyskiwania.

Sierpień 1996 r. to bardzo ważna data w dziejach związku, albowiem wtedy przypadło 650-lecie Związku Sześciu Miast. Uroczystości z tym związane zostały zaplanowane bardzo starannie i trwały praktycznie cały rok. Organizowane były wystawy, wydane zostały okazjonalne widokówki. Lubań został organizatorem 3-dniowego sympozjum literackiego pt. „Pisarze i literatura Związku Sześciu Miast”, na które przybyli referenci z każdego kraju należącego do związku.

Rys. 3. Herby miast GZSM

Źródło: [www.wikipedia...].

Miasta współpracujące w ramach GZSM udzielają sobie wzajemnie pomocy. Tak było w 1997 r., kiedy to miasto Lubań nawiedziła fala powodzi. W październiku burmistrz Loebau Dietrich Schulte osobiście przywiózł dary dla powodzian, wśród których znajdowały się odzież dla dzieci, cała gama środków ochrony osobistej i czystości oraz żywność. Ponadto подарowano bony towarowe upoważniające do zniżki w tamtejszych sklepach. Rok później, w 1998 r., miasto Loebau ofiarowało lubańskim placówkom edukacyjnym sprzęt, który w sposób wydatny zasilił wyposażenie przedszkoli i pomieszczeń dla młodszych klas szkolnych.

W 2001 r. w ramach Górnołużyckiego Związku Sześciu Miast na wspólnym stoisku promowano miasto na targach turystycznych w Berlinie, Hamburgu, Dreźnie i w Monachium. Ponadto przygotowano i przeprowadzono konferencję z udziałem lubańskich rzemieślników z okręgu Bautzen-Drezno, w której wyniku lubańskie firmy nawiązały współpracę. Odbyły się także szkolenia polsko-saksońskie organizowane

przez Dolnośląską Organizację Turystyczną. W partnerskim mieście Loebau oddano do użytku Centrum Kultury Związku Sześciu Miast Łużyckich w zmodernizowanym kościele pw. św. Jana. Wyrazem szacunku i uznania dla Lubania było natomiast umieszczenie na fasadzie domu Kamenz lubańskiego herbu miasta.

W 2002 r. jak co roku, na wspólnym stoisku promowano miasto na targach turystycznych i nieruchomości w Berlinie, Hamburgu, Dreźnie, Monachium i w Lipsku. W roku tym przypadała również rocznica 1000-lecia miasta Bautzen, w której obchodach uczestniczyła delegacja Lubania. Miasto Kamenz zorganizowało plener plastyczny, w którym udział wzięli lubańscy malarze amatorzy. Po nim nastąpiła rewizyta i goście z Kamenz odwiedzili Lubań.

Rok 2003 to także czas promocji miasta na wspólnym stoisku targów turystycznych i nieruchomości w Stuttgarcie, Hamburgu, Dreźnie i Lipsku, z którego przywieziono prospekty, mapy i inne materiały promocyjne. Przekazano je do punktu Informacji Turystycznej, a część pozostawiono na potrzeby Wydziału Rozwoju Miasta. Jeśli chodzi o aspekt gospodarczy, to warte odnotowania w roku 2003 było nawiązanie przez przedstawicieli Stowarzyszenia Obrony Bezrobotnych, którzy przebywali w Goerlitz, współpracy pomiędzy lubańskim stowarzyszeniem a firmą Doradztwo i Transfer Technologii. W kolejnym roku 2004, miało miejsce spotkanie burmistrzów Zgorzelca i Lubania z przedstawicielami niemieckiej firmy Dinner & Partner GmbH Sachces z Bautzen, zajmującej się szeroko pojętym szkoleniem mającym na celu przygotowanie obywateli do integracji europejskiej. Niemieccy partnerzy zrealizowali na terenie Saksonii wiele programów adresowanych praktycznie do wszystkich grup zawodowych, w tym gospodarczych, turystycznych, rolniczych czy ekologicznych. W kilku z nich uczestniczyli także partnerzy polscy, m.in. z Lubania. Oferta złożona przez przedstawicieli owej firmy dotyczyła gotowości z ich strony do udzielenia pomocy w wykorzystaniu dostępnych dla Polski i Polaków funduszy unijnych. W ten sposób można zrealizować wybrane przez obie strony przedsięwzięcia, adresowane do różnych grup społecznych i zawodowych, służące np. lepszemu poznaniu przepisów regulujących rynek gospodarczy w Unii Europejskiej, kwestii celnych, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych i odbywaniu praktyk po obu stronach granicy, nauce języków i kojarzeniu partnerów biznesowych. Konferencja o podobnej treści, dotycząca szeroko rozumianej współpracy regionów przygranicznych, z udziałem Lubania odbyła się 25 sierpnia w Bautzen. Była ona pierwszym z trzech spotkań – warsztatów. W roku 2004 już tradycyjnie promowano miasto na targach turystycznych i nieruchomości w Hamburgu, Stuttgarcie, Monachium, Essen i w Dreźnie.

Bogaty we współpracę w ramach Górnołużyckiego Związku Sześciu Miast był rok 2005. Odbyło się wówczas nim szereg spotkań, w których brali udział m.in. przedstawiciele miasta Lubań. Pierwszym wydarzeniem wartym odnotowania był udział różnych podmiotów gospodarczych, w tym z miasta Lubania, w targach organizowanych przez miasto Kamenz. Miały one miejsce 7-8 maja 2005 r. W ramach

nich lubańskie firmy prezentowały swoje produkty celem nawiązania kontaktów z przedstawicielami przedsiębiorstw innych państw.

4 czerwca 2005 r. odbył się Międzynarodowy Rajd Samochodowy na trasie Luban-Loebau. Burmistrzowie obu miast ufundowali puchary dla zwycięzców oraz dla najsłabszej drużyny. Organizatorem był Fiat0Club Oberlausitz e.V. w Loebau.

Nowym przedsięwzięciem jest szlak „Via-Regia”, którego inicjatorem, jak wspomniano wcześniej, jest miasto Goerlitz. Posiedzenie AG Regia odbyło się 7 czerwca 2005 r. w zamku Krobnitz z Goerlitz. Udział brał w nim również Luban. Ogłoszono na nim, że Rada Europy w Strasburgu na posiedzeniu 21-22 marca 2005 r. dodała szlak handlowy Via Regia do listy „kulturalnych dróg Europy”. Informacja ta zrobiła spore wrażenie, albowiem jest to szansa na pozyskiwanie funduszy na oznakowanie szlaku, a tym samym wypromowanie miast przy nim leżących.

W 2005 r. w sierpniu z jednodniową wizytą przebywała na terenie Lubania kilkudziesięciosobowa grupa gości z Niemiec. Byli to w przeważającej mierze historycy z miejscowości Kamenz. Wizyta była elementem współpracy w ramach Górnołużyckiego Związku Sześciu Miast. Głównym punktem wizyty było seminarium. Burmistrz miasta Konrad Rowiński zapoznał gości z historią Lubania, ze szczególnym uwzględnieniem powojennych zniszczeń oraz działań związanych z rewitalizacją starówki. Podczas spotkania przedstawiciele Związku Sybiraków, Bukowińczyków oraz Niemców, którzy po II wojnie światowej pozostali w Lubaniu, opowiadali o swoich losach.

We wrześniu 2005 r. odbyły się w Goerlitz zawody strzeleckie o „Puchar Przewodni Bractwa Strzelców” z uczestnictwem przedstawicieli ze związku Sześciu Miast Łużyckich. Zwyciężyli zawodnicy miasta Lubania. Spotkanie przyczyniło się do wymiany doświadczeń i porozumieniu o dalszej współpracy.

Jak już wspomniano, w ramach Górnołużyckiego Związku Sześciu Miast prowadzonych jest wiele spotkań oraz imprez kulturalnych, których celem jest utrzymanie i nawiązywanie nowych kontaktów pomiędzy różnymi stowarzyszeniami, instytucjami oraz placówkami oświatowymi i kulturalnymi. Spotkania te to nie tylko współpraca, ale również promocja miasta poza granicami miasta. W ramach związku wymienia nie są na bieżąco informacje dotyczące organizowanych festynów, koncertów i tym podobnych uroczystości. Ponadto każde z miast przesyła do swych partnerów zaktualizowane foldery i informacje o nim samym, dzięki czemu lokalne społeczności mają szansę dowiedzieć się czegoś więcej o niemieckich i polskich uczestnikach Górnołużyckiego Związku Sześciu Miast. O wzajemnej sympatii w ramach związku świadczy także pamięć w postaci przesyłanych corocznie życzeń świątecznych, rocznicowych itp.¹.

---

¹ Źródło informacji dotyczących przykładów współpracy partnerskiej w ramach GZSM stanowi praca magisterska D. Mioduszewskiej pt. *Kontakty partnerskie miasta Lubania*, Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu, Wydział GRiT, Jelenia Góra 2006.

3. Zakończenie

Z przedstawionych w artykule informacji wynika, że współpraca sieciowa badanych miast związku jest cennym uzupełnieniem istniejących i rozwijanych przez nie kontaktów bilateralnych (także w ramach GZSM), innych więzi partnerskich oraz tych wynikających z ich uczestnictwa w strukturze Euroregionu Nysa. Wydaje się jednak, że ogólny wymiar współpracy w obrębie GZSM w zbyt dużym stopniu nawiązuje do „reminiscencji wspaniałej przeszłości” związku kosztem współdziałania pragmatycznego. Do nielicznych przejawów pozytywnych przykładów w tym zakresie, godnych rozpowszechnienia i naśladowania, należą wspólne przedsięwzięcia promocyjno-turystyczne. Mogą i powinny one objąć inne dziedziny wzajemnych kontaktów, np. współpracy ekonomicznej poprzez próby tworzenia strefy innowacji, parków technologicznych itd. W innym przypadku istnieje realne niebezpieczeństwo funkcjonowania struktury „plakatowej” bez istotnego przełożenia na współpracę autentyczną.

Wskazana wydaje się również intensyfikacja działalności promocyjnej GZSM. Analiza porównawcza tej instytucji np. z Nową Hańczą prowadzi do wniosku, że w tej dziedzinie jest wiele do zrobienia. Zdecydowany akcent powinien być tu położony na unikatowość tego rodzaju sieci na Dolnym Śląsku i oryginalność liczącą się w skali kraju i Europy.

Literatura

- Adamczuk F., *Związek miast i jego rola przy promocji regionu na przykładzie Związku Sześciu Miast Łużyckich*, [w:] *Gospodarka przestrzenna*, Wydawnictwo Plan, Jelenia Góra 2005.
- Aurig R., *Strassenschutz und Strassenzug Zur Verkehrspolitik Karls IV, „650 Jahre Oberlausitzer Sechsstädtebund 1346-1996”*, Oettel Bad Muskau 1997.
- Czok K., *Der Oberlausitzer Sechsstädtebund zwischen Bürgergeist, Königs- und Adelherrschaft, „650 Jahre Oberlausitzer Sechsstädtebund 1346-1996”*, Oettel Bad Muskau 1997.
- Dokument JP/07/05, Komisja Polityki Regionalnej UE z 24.05.2007.
- Grosse T.G., *Wprowadzenie*, [w:] *Polityka regionalna Unii Europejskiej na przykładzie Grecji, Włoch, Irlandii i Polski*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2004.
- <http://hanza.gdansk.pl/nhanza.html>.
- <http://luban.scholaris.pl>, 7 stycznia 2006 r.
- Miało miejsce 650 lat temu*, „Ziemia Lubańska” 1996 nr 16.
- Pietrzyk J., *Polityka regionalna Unii Europejskiej i regiony w państwach członkowskich*, RWN, Warszawa 2000.
- Przybyła Z., *Europa miasto Zgorzelec-Goerlitz – unikalny przykład współpracy partnerskiej*, [w:] *Współczesne problemy polityki ekonomicznej*, Zeszyt Naukowy 2, Wyd. Biblioteka Regionalisty nr 5, AE, Wrocław 2006.
- Szewczyk J., *Zagraniczne związki partnerskie polskich samorządów miast, powiatów, województw*, [w:] *Prace geograficzne*, Zeszyt nr 117, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Kraków 2007.

Umowa o współpracy w ramach Górnośląskiego Związku Sześciu Miast (materiały UM w Lubaniu).

www.wikipedia.org.pl, 7 lutego 2006 r.

www.wikipedia.org/wiki/zwiazek_szesciu_miast.

TERRITORIAL NET CONNECTIONS – CASE STUDY OF THE ASSOCIATION OF THE SIX CITIES IN ŁUŻYCE

Summary

The most essential component of the exterior of interterritorial cooperation in the European Union's states structure are the partnership contacts which are formed on the level of all types of spatial-administrative units. The most often encountered relation of this kind of associations is cooperating of the partner-cities (twin-cities). It can be represented as the form of two-sided (bilateral) or net connections. The characteristic manifestation of the net cooperation is an example of the Association of the Six Cities in Łużyce and its historical aspects and now – the subject of this article.

Zbigniew Przybyła – dr hab., profesor nadzwyczajny UE w Katedrze Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu – Wydział w Jeleniej Górze.